

Promemoria

Fortsatt gränsöverskridande handel med ursprungsgarantier för el

Promemorians huvudsakliga innehåll

Promemorian innehåller förslag till ändringar i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el. Ändringarna görs i huvudsak för att Statens energimyndighet (Energimyndigheten) ska kunna utfärda ursprungsgarantier som är anpassade för överföring mellan medlemsstater i EU. I dessa delar består förslagen främst av bemyndiganden till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. I promemorian finns också förslag till ändringar för att Energimyndigheten har tagit över uppgiften som kontoföringsmyndighet för ursprungsgarantier från Affärsverket svenska kraftnät. Det föreslås även att en möjlighet till rättelse i det elektroniska registret över ursprungsgarantier ska införas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2017.

Innehållsförteckning

1	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el	3
2	Ärendet och dess beredning	7
3	Ursprungsgarantier för el	7
4	Ett utvidgat bemyndigande så att bestämmelser för fortsatt gränsöverskridande handel med ursprungsgarantier kan tas fram.....	9
5	Rättelse i registret över ursprungsgarantier.....	10
6	Avgifter	11
7	Andra ändringar	11
8	Ikraftträdande	13
9	Konsekvensanalys.....	14
10	Författningskommentar	14

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el

*dels att 10, 11, 13 och 15 §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 1 § ska utgå,
dels att 2, 3, 7, 9, 12, 14, 17, 19–21 §§ ska ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 8 § ska lyda "Elektronisk hantering",
dels att det ska införas två nya paragrafer, 2 a och 17 a §§, och närmast före 2 a, 9, 12 och 17 a §§ nya rubriker av följande lydelse.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Med *ursprungsgaranti* avses det elektroniska dokument som tagits fram *i enlighet med bestämmelserna* i denna lag och vars syfte är att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857).

Med ursprungsgaranti avses i denna lag det elektroniska dokument som tagits fram *enligt lagen* och vars syfte är att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857).

Prövning och tillsyn

2 a §

Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) prövar frågor om ursprungsgarantier och utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

3 §

Ursprungsgarantier får utfärdas bara för sådan el som har mätts och rapporterats till *den myndighet som regeringen bestämmer (kontoföringsmyndigheten)*.

Ursprungsgarantier får utfärdas bara för sådan el som har mätts och rapporterats till *tillsynsmyndigheten enligt föreskrifter som har meddelats av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.*

7 §

Kontoföringsmyndigheten ska föra ett elektroniskt register över ursprungsgarantier.

Tillsynsmyndigheten ska föra ett elektroniskt register över ursprungsgarantier.

**Utfärdande av
ursprungsgarantier**

9 §

Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) prövar frågor om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier.

Producenten av el ska skriftligen ansöka hos tillsynsmyndigheten om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier.

Överföring av ursprungsgarantier

12 §

Om den som är antecknad som innehavare av en ursprungsgaranti i registret över sådana garantier skriftligen begär det, ska *kontoföringsmyndigheten* registrera en överföring av en ursprungsgaranti till en annan innehavare.

Om någon annan än den som är antecknad som innehavare i registret begär överföring av en ursprungsgaranti, får kontoföringsmyndigheten registrera överföringen endast om innehavaren lämnat sitt godkännande.

Om den som är antecknad som innehavare av en ursprungsgaranti i registret över sådana garantier skriftligen begär det, ska *tillsynsmyndigheten* registrera en överföring av en ursprungsgaranti till en annan innehavare.

14 §

En ursprungsgaranti från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska erkännas, om det inte finns skäl att tvivla på dess riktighet.

Om en ursprungsgaranti som avser förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel inte erkänns, ska tillsynsmyndigheten underrätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

Om en ursprungsgaranti som avser förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel inte erkänns, ska tillsynsmyndigheten *se till att den inte kan användas för det syfte som anges i 2 § samt* underrätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

Tillsynsmyndigheten ska återkalla ett beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier

1. om beslutet har fattats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter och dessa har haft betydelse för rätten att tilldelas ursprungsgarantier,

2. om förutsättningarna i 3 eller 4 §, eller enligt föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen, inte uppfylls,

3. om elproducenten inte lämnar de upplysningar, handlingar eller tillträde till produktionsanläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

4. om elproducenten begär det.

Tillsynsmyndigheten ska snarast informera kontoföringsmyndigheten om ett beslut om återkallelse.

Ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

2. om förutsättningarna enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen inte uppfylls,

3. om elproducenten inte lämnar de upplysningar, de handlingar eller det tillträde till produktionsanläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

Rättelse

17 a §

En uppgift i det elektroniska registret över ursprungsgarantier ska rättas om den är uppenbart oriktig till följd av någons skrivfel, räknfel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Den som är antecknad som innehavare i registret ska ges tillfälle att yttra sig innan uppgiften rättas om det inte är uppenbart obehövt.

19 §

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier enligt denna lag.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för hantering av ursprungsgarantier enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

20 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *definitioner av energikällor och av sätt att producera el*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela *ytterligare* föreskrifter om *ursprungsgarantier*.

21 §

Beslut om rätt till tilldelning enligt 9 § och om återkallelse enligt 17 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Beslut om rätt till tilldelning enligt 9 §, återkallelse enligt 17 § och rättelse enligt 17 a § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

2 Ärendet och dess beredning

Energimyndigheten har inkommit till Regeringskansliet med en begäran (dnr M2015/04262/Ee) om att lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el och förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el ska ändras så att det går att utfärda ursprungsgarantier som är anpassade för att överföras mellan medlemsstater i Europeiska unionen. Energimyndigheten har också framfört att det i lagen behöver införas en bestämmelse om rättelse av uppgifter i registret för ursprungsgarantier.

3 Ursprungsgarantier för el

En ursprungsgaranti ska visa varifrån den producerade elen kommer och vilket energislag som har använts vid produktionen. Det är producenten av el som får garantin efter att ha gjort en ansökan till tillsynsmyndigheten som är Statens energimyndighet (Energimyndigheten). Systemet med ursprungsgarantier har tillkommit för att genomföra flera EU-direktiv, se nästa avsnitt. Syftet enligt direktiven har varit att garantera ursprunget på förnybar el och högeffektiv kraftvärme. I Sverige kan dock samtliga elproducenter numera få ursprungsgarantier oavsett vilket energislag som används vid produktionen.

Att ansöka om ursprungsgarantier är frivilligt. Ursprungsgarantier utfärdas elektroniskt av Energimyndigheten efter att mätvärden för elproduktionen har rapporterats in. Ursprungsgarantier kan köpas och säljas på en öppen marknad inom EU. Marknaden omfattar elproducenter, elleverantörer och andra som handlar med ursprungsgarantier.

Syftet med ursprungsgarantier är att säkerställa att slutkunden av el ska få kunskap om elens ursprung. Det finns en skyldighet för elleverantörer enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857) att lämna uppgift, på elfakturor och i reklam, om varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga sammansättning av energikällor som använts för att framställa den el som elleverantören sålde under närmast föregående kalenderår. Detta innebär att alla elleverantörer är skyldiga enligt lag att redovisa ursprunget för sin totala elförsäljning. Av 4 kap. 1 § Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd om ursprungsmärkning av el, EIFS 2013:6, framgår att information om elens ursprung ska baseras på ursprungsgarantier eller den så kallade residualmixen eller en kombination av dessa. Residualmix är den nordiska produktionsmix som är kvar efter att el som sålts med garanterat ursprung räknats bort. Energimarknadsinspektionen, som är nätmyndighet enligt ellagen, utövar tillsyn över att bestämmelserna om ursprungsmärkning följs.

Ursprungsgarantierna har alltså betydelse för att säkerställa ursprunget på den el som levereras till slutanvändarna och det är så de används av elleverantörerna. Även om det är frivilligt att ansöka om ursprungsgarantier utfärdades det år 2015 i Sverige ursprungsgarantier motsvarande

99,5 procent av nettoelproduktionen, det vill säga den el som matas ut på nätet, varav en stor andel användes av elleverantörerna för att ursprungsmärka el. Ett stort antal elhandlare erbjuder elavtal som bygger på ursprungsgarantier. Med hjälp av dessa garantier kan en elleverantör garantera en kund, som väljer att köpa till exempel vindkraftsel, att motsvarande mängd vindkraftsel producerats som kunden förbrukar och att denna el inte har sålts till någon annan.

Bestämmelser om ursprungsgarantier finns i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el och i förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el.

EU-direktiv med bestämmelser om ursprungsgarantier

Systemet med ursprungsgarantier för el har införts som en del av genomförandet av flera EU-direktiv. Systemet infördes först för genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/77/EG av den 27 september 2001 om främjande av el producerad från förnybara energikällor på den inre marknaden för el. Systemet var också en del av genomförandet av kraftvärmedirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/8/EG av den 11 februari 2004 om främjande av kraftvärme på grundval av efterfrågan på nyttiggjord värme på den inre marknaden för energi och om ändring av direktiv 92/42/EEG).

Direktiv 2001/77/EG har ersatts av det s.k. förnybartdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG) där det finns bestämmelser om ursprungsgarantier för förnybar el.

Kraftvärmedirektivet har ersatts av energieffektiviseringsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG) där det finns bestämmelser om ursprungsgarantier för kraftvärmeel.

Ursprungsgarantierna för förnybar el har även en koppling till elmarknadsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG) eftersom garantierna får användas för att visa hur stor andel eller mängd energi från förnybara energikällor som ingår i energileverantörens energimix. Detta framgår av artikel 15.1 i förnybartdirektivet.

När systemet med ursprungsgarantier infördes i Sverige 2003 var det bara producenter av förnybar el som kunde få sådana garantier. År 2006, när kraftvärmedirektivet genomfördes, utvidgades systemet så att även producenter av högeffektiv kraftvärmeel omfattades. Sedan december 2010 har samtliga elproducenter i Sverige rätt att få ursprungsgarantier oavsett vilket energislag som används vid produktionen. Sverige har valt att i fråga om energislag som ger rätt till ursprungsgarantier gå längre än vad direktiven kräver för att ett heltäckande system för ursprungsmärkning av el genom ursprungsgarantier på sikt ska kunna tas fram. Detta redovisas närmare i avsnitt 7.2 i regeringens proposition Genomförande av direktiv av förnybar energi (prop. 2009/10:128 s. 36 f).

Bestämmelserna i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el och i förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el genomför såväl förnybartdirektivet som energieffektiviseringsdirektivet i de delar som avser ursprungsgarantier.

4 Ett utvidgat bemyndigande så att bestämmelser för fortsatt gränsöverskridande handel med ursprungsgarantier kan tas fram

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om ursprungsgarantier.

Skälen för förslaget

Association of Issuing Bodies och European Energy Certificate System

Enligt artikel 15.9 i förnybartdirektivet ska medlemsstaterna erkänna ursprungsgarantier som utfärdas av andra medlemsstater. Direktivet förutsätter alltså att det går att överföra ursprungsgarantier mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen. För att säkerställa möjligheten till överföring finns en sammanslutning av de europeiska myndigheter och företag som har rollen som kontoförande myndigheter för ursprungsgarantier för el, Association of Issuing Bodies (AIB). Organisationen är en ideell förening, registrerad i Belgien. Överföringen av ursprungsgarantier mellan medlemsstater säkerställs genom en central datahubb i organisationens regi. Organisationen beslutar också om kraven för European Energy Certificate System (EECS) som är den standard som ursprungsgarantier ska följa för att få handlas via organisationens datahubb.

Energimyndigheten bör ta över medlemskapet i sammanslutningen AIB

Det är via den tidigare kontoförande myndigheten, Affärsverket svenska kraftnät, som Sveriges medlemskap i AIB och hanteringen av frågor om överföring av ursprungsgarantier mellan medlemsstater har skötts. Sedan den 1 januari 2015 har Energimyndigheten tagit över kontoföringen av ursprungsgarantier från Affärsverket svenska kraftnät. Det bör därför vara Energimyndigheten som framöver får i uppdrag att representera Sverige i AIB vilket myndigheten även framför i sin begäran. Ett sådant uppdrag kan ges av regeringen i enlighet med 10 kap. 2 § regeringsformen eftersom bedömningen är att varken riksdagens eller Utrikesnämndens medverkan krävs för att myndigheten ska kunna ingå en internationell överenskommelse om medlemskap i AIB.

Regeländringar som krävs för att Energimyndigheten ska kunna göra anpassningar till EECS

För att ursprungsgarantier ska kunna anpassas till standarden EECS anger Energimyndigheten i sin begäran att de ska utfärdas för nettoproduktion av el och att omprövning av beslut om tilldelning ska göras vart femte år. Några sådana bestämmelser finns inte i dagens regelverk. Nya bestämmelser som reglerar frågor som rör anpassningen till EECS bör därför tas fram. Dessutom anger Energimyndigheten i sin begäran att ett antal administrativa krav som följer av AIB:s regelverk tillkommer och att dessa lämpligen kan regleras i myndighetens föreskrifter om ursprungsgarantier för el.

Bestämmelser om anpassningar till EECS liksom bestämmelser om administrativa krav bör finnas på lägre nivå än lag eftersom det rör sig om detaljföreskrifter som kan behöva ändras med kortare tidsmarginaler än vad som gäller för en lagändring. Bestämmelserna som avses är av det slaget att de, med stöd av ett normgivningsbemyndigande, kan meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Det bemyndigande som i dag finns i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier omfattar dock inte de frågor som behöver regleras, eftersom det bara avser definitioner av energikällor och av sätt att producera el. Promemorian innehåller därför förslag om att ett utvidgat bemyndigande ska införas. Det nya bemyndigandet bör formuleras så att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om ursprungsgarantier. Ett sådant utvidgat bemyndigande innebär även att systemet med ursprungsgarantier för el kan utvecklas fortlöpande, exempelvis när direktiven där krav på ursprungsgarantier finns omarbetsas.

5 Rättelse i registret över ursprungsgarantier

Förslag: En uppgift i det elektroniska registret över ursprungsgarantier ska rättas om den är uppenbart oriktig till följd av någons skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Den som är antecknad som innehavare i registret ska ges tillfälle att yttra sig innan uppgiften rättas, om det inte är uppenbart obehövligt. Ett beslut om rättelse ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Skälen för förslaget: Energimyndigheten anser det i lagen bör införas en bestämmelse om rättelse av uppgifter i registret för ursprungsgarantier. En sådan bestämmelse kan få stor praktisk betydelse exempelvis i en situation där det uppstår tekniska fel. Det finns därför goda skäl att följa Energimyndighetens förslag och införa en bestämmelse om rättelse av uppgifter i det elektroniska registret över ursprungsgarantier. Men skyldigheten att rätta en uppgift bör bara gälla om uppgiften är uppenbart oriktig till följd av någons skrivfel, räknefel eller något liknande förbiseende. Rättelse bör även göras om en uppgift är uppenbart oriktig till

följd av tekniska fel. Den som är antecknad som innehavare i registret ska få tillfälle att yttra sig innan uppgiften rättas, om det inte är uppenbart obehövligt. En tänkbar situation när det kan vara uppenbart obehövligt med sådan kommunikation kan vara att det är innehavaren själv som har uppmärksammat felaktigheten.

Ett beslut om rättelse bör gå att överklaga till allmän förvaltningsdomstol.

6 Avgifter

Förslag: Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för hantering av ursprungsgarantier enligt denna lag och enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Skälen för förslaget: Systemet med ursprungsgarantier är i dag avgiftsfinansierat utom i den del som avser tillsynen. Det finns ett bemyndigande för regeringen i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el att meddela föreskrifter om avgifter för utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier. Genom administrationen av EECS kan det dock tillkomma behov av att ta ut avgifter även för annan hantering av systemet, exempelvis årsavgifter för användning av AIB:s datahubb vid överföring av ursprungsgarantier mellan medlemsstater. Bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om avgifter bör av detta skäl utformas mer generellt så att det avser avgifter för hantering av ursprungsgarantier enligt lagen och enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

7 Andra ändringar

Förslag: Ordet kontoföringsmyndighet byts ut mot tillsynsmyndighet i de bestämmelser i lagen om ursprungsgarantier för el där ordet kontoföringsmyndighet förekommer. Bestämmelserna i lagen anpassas redaktionellt till att det endast är en myndighet som hanterar systemet.

Några bestämmelser tas bort, nämligen dels bestämmelsen om att det är kontoföringsmyndigheten som utfärdar, överför och annullerar ursprungsgarantier, dels den bestämmelse som reglerar att tillsynsmyndigheten ska överföra uppgifter och informera kontoföringsmyndigheten om vissa beslut och dels bestämmelsen om att den som är antecknad som innehavare i registret över ursprungsgarantier ska lämna sitt godkännande för att någon annan ska kunna begära överföring av en ursprungsgaranti.

En bestämmelse införs i lagen om att tillsynsmyndigheten ska se till att det inte är möjligt att använda sådana ursprungsgarantier från en annan EU-medlemsstat som inte erkänns i syfte att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt ellagen.

Skälen för förslaget

Ändringar med anledning av att endast en myndighet har hand om systemet med ursprungsgarantier för el

Från att endast ha haft uppgiften som tillsynsmyndighet över systemet med ursprungsgarantier för el tog Energimyndigheten den 1 januari 2015, som tidigare nämnts, även över uppgiften som kontoföringsmyndighet för sådana garantier från Affärsverket svenska kraftnät. I lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el är bestämmelserna utformade med utgångspunkt i att tillsynsfunktionen och kontoföringsfunktionen skulle ligga på olika myndigheter eftersom det var de aktuella förhållandena när lagen kom till. Utformningen av bestämmelserna i lagen har inte inneburit några problem efter att de båda funktionerna fördes till en myndighet. Det har reglerats i förordningen (2010:853) att Energimyndigheten är såväl tillsynsmyndighet som kontoföringsmyndighet. När nu förslag tas fram om att lagen ska ändras av andra skäl bör dock bestämmelserna även ses över med anledning av att endast en myndighet hanterar ursprungsgarantierna för el. Den myndighet som hanterar ursprungsgarantierna bör benämnas tillsynsmyndighet. Ordet tillsynsmyndighet bör genomgående ersätta ordet kontoföringsmyndighet i lagen. Sådana ändringar föreslås i 3, 7 och 12 §§ första stycket.

Bestämmelser som tas bort

Vissa bestämmelser i lagen om ursprungsgarantier för el bör tas bort med anledning av att endast en myndighet hanterar ursprungsgarantierna. Detta gäller bestämmelsen i 10 § där det särskilt regleras att det är kontoföringsmyndigheten, och inte tillsynsmyndigheten, som har uppgiften att utfärda, överföra och annullera ursprungsgarantier. Det gäller även bestämmelsen i 11 § där det regleras att kontoföringsmyndigheten ska överföra uppgifter och lämna information till tillsynsmyndigheten. Även andra stycket i 17 § bör utgå av samma skäl.

Bestämmelsen i 12 § andra stycket om att den som är antecknad som innehavare i registret över ursprungsgarantier ska lämna sitt godkännande för att någon annan ska kunna begära överföring av en ursprungsgaranti bör utgå. Bestämmelsen fyller inte längre någon funktion eftersom det endast är säljaren, det vill säga den som är antecknad som innehavare av en ursprungsgaranti, som kan begära registrering av en överföring i det elektroniska systemet där ursprungsgarantier hanteras.

Bestämmelse som flyttas från förordning till lag

Frågan om erkännande av ursprungsgarantier från andra EU-medlemsstater regleras i lagen om ursprungsgarantier för el där det framgår att sådana garantier ska erkännas om de inte framstår som tvivelaktiga och att kommissionen ska informeras om de inte erkänns. I förordningen om ursprungsgarantier för el finns också bestämmelser om erkännande av garantier från andra medlemsstater. Där regleras att tillsynsmyndigheten ska informera kontoföringsmyndigheten när en ursprungsgaranti från en annan medlemsstat inte erkänns och att kontoföringsmyndigheten ska anteckna sådana uppgifter på garantin samt att kontoföringsmyndigheten ska säkerställa att det inte går att annullera ursprungsgarantier som inte

erkänns. Eftersom det endast är tillsynsmyndigheten som numera har hand om ursprungsgarantierna, bör delar av förordningsbestämmelsen utgå. Det som dock även fortsättningsvis måste regleras är att tillsynsmyndigheten ska se till att om en ursprungsgaranti från en annan EU-medlemsstat inte erkänns ska det inte vara möjligt att använda den i syfte att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857). Eftersom det blir mer överskådligt att ha all reglering av frågan om erkännande av ursprungsgarantier från andra medlemsstater i Europa i en bestämmelse bör regleringen i förordningen införas i lagen om ursprungsgarantier för el.

Bestämmelse av verkställighetskaraktär flyttas från lag till förordning

Bestämmelsen i 13 § lagen om ursprungsgarantier för el bör flyttas till förordningsnivå. Där anges att innehavaren av en ursprungsgaranti skriftligen ska begära annullering av en sådan garanti samt att garantin ska annulleras inom tolv månader från och med produktionen av en energienhet om en sådan begäran inte kommit in. Bestämmelsen i 13 § är av verkställighetskaraktär, jfr 6 § lagen om ursprungsgarantier för el.

Redaktionella och övriga ändringar

Enligt nuvarande reglering ska tillsynsmyndigheten återkalla ett beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier om vissa förutsättningar inte är uppfyllda. Det gäller förutsättningarna i 3 och 4 §§ lagen om ursprungsgarantier för el, det vill säga om mätning och rapportering och om storleken på den energienhet som ursprungsgarantin ska omfatta, och förutsättningar som meddelats i anslutning till lagen. Det saknas dock anledning att begränsa myndighetens skyldighet att återkalla beslut till vissa utpekade bestämmelser i lagen. Några skäl för begränsningen anfördes inte heller i regeringens proposition Genomförande av direktiv om förnybar energi (prop. 2009/10:128) när lagen infördes. Bestämmelsen bör därför utformas mer generellt så att alla förutsättningar enligt lagen som inte uppfylls kan ligga till grund för återkallelse.

I 3 § har en upplysningsbestämmelse lagts till. Av denna framgår att det finns föreskrifter på lägre nivå än lag som styr vilken el som ska mätas och rapporteras och på vilket sätt detta ska göras.

I 2 och 21 §§ lagen om ursprungsgarantier för el föreslås redaktionella ändringar. Regleringen i 9 § första stycket om att tillsynsmyndigheten prövar frågor om ursprungsgarantier bör flyttas till en inledande bestämmelse i lagen. Av denna bör det även framgå att det är tillsynsmyndigheten som sköter tillsynen. Regleringen 9 § första stycket och i 15 § bör därför sammanföras till en ny bestämmelse, 2 a §.

8 Ikraftträdande

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juni 2017.

Skälen för förslaget: Lagändringarna bör träda i kraft den 1 juni 2017.

9 Konsekvensanalys

Flertalet av de författningsförslag som lämnas i denna promemoria kommer inte i sig att ha några direkta konsekvenser för företag och myndigheter. Ändringsförslagen är en följd av att Energimyndigheten sedan den 1 januari 2015 tagit över den tidigare kontoföringsmyndighetens uppgifter och handlar för övrigt om bemyndiganden till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att utfärda föreskrifter för vissa frågor som berör ursprungsgarantier. Det är endast förslagen om rättelse, jfr avsnitt 5, som kan medföra konsekvenser. Dessa bedöms dock endast bli positiva för företagen och mindre omfattande för myndigheten. Den möjlighet att överklaga beslut om rättelse som föreslås bedöms endast påverka domstolarna marginellt. Någon konsekvensanalys för övriga förslag redovisas inte i promemorian. I stället har en konsekvensbedömning tagits fram till förordningsutkastet som bifogas denna promemoria vid remissen.

Generellt kan dock sägas att för producenter i Sverige som överför sina ursprungsgarantier till utlandet så innebär de kommande bestämmelserna i förordning och föreskrifter en administrativ lättnad samtidigt som kostnaderna för hanteringen av dessa ursprungsgarantier bedöms kunna minska.

Systemet med ursprungsgarantier är, utom i fråga om tillsynen, avgiftsfinansierat. De kostnader som förslagen i denna promemoria medför ska också finansieras med avgifter utom i den del som avser rättelse av uppgifter i ursprungsgarantiregistret. Sistnämnda uppgift bedöms kunna hanteras inom befintliga anslag.

10 Författningskommentar

2 §

Paragrafen ändras endast redaktionellt och språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

2 a §

Paragrafen är ny. Det anges att det är den myndighet som regeringen bestämmer som prövar frågor om ursprungsgarantier och utövar tillsyn enligt lagen och att myndigheten som får dessa uppgifter benämns tillsynsmyndighet. En motsvarande reglering fanns tidigare i 9 § första stycket beträffande prövningen av frågor om ursprungsgarantier och i 15 § beträffande tillsynen. En ny rubrik införs.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

3 §

Paragrafen ändras med anledning av att tillsynsmyndigheten fått den tidigare kontoföringsmyndighetens uppgifter. En upplysningsbestämmelse läggs till där det framgår att det finns föreskrifter på lägre nivå än lag som styr vilken el som ska mätas och rapporteras.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

7 §

Paragrafen ändras med anledning av att tillsynsmyndigheten fått den tidigare kontoföringsmyndighetens uppgifter.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

9 §

Regleringen i *första stycket* om att tillsynsmyndigheten prövar frågor om ursprungsgarantier flyttas till 2 a §. En ny rubrik införs.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

12 §

Första stycket ändras med anledning av att tillsynsmyndigheten fått den tidigare kontoföringsmyndighetens uppgifter.

Nuvarande *andra stycket* tas bort. Eftersom ursprungsgarantierna hanteras elektroniskt och det endast är den som är antecknad som innehavare av en ursprungsgaranti som rent tekniskt kan begära registrering av en överföring i det elektroniska systemet så behövs inte regleringen.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

14 §

Paragrafen ändras genom att det i *andra stycket* görs ett tillägg som innebär att tillsynsmyndigheten ska se till att en ursprungsgaranti från en annan medlemsstat i Europeiska unionen som avser förnybar el eller hög-effektiv kraftvärmeel och som inte erkänns inte ska kunna användas för det syfte som anges i 2 § dvs. för att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857). Regleringen har tidigare funnits i förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

17 §

Första stycket andra punkten utformas mer generellt så att alla förutsättningar enligt lagen som inte uppfylls ska kunna ligga till grund för återkallelse. I *tredje punkten* görs språkliga justeringar.

Nuvarande *andra stycket* tas bort eftersom tillsynsmyndigheten har fått den tidigare kontoföringsmyndighetens uppgifter.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

17 a §

Paragrafen är ny. En uppgift i det elektroniska registret över ursprungsgarantier ska rättas om den är uppenbart oriktig till följd av någons skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Myndigheten ska ge den som är antecknad som innehavare i registret tillfälle att yttra sig innan uppgiften rättas om det inte är uppenbart obehövt vilket exempelvis kan vara fallet om det är innehavaren själv som har uppmärksammat felaktigheten. En ny rubrik införs.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

19 §

Nuvarande bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om avgifter för utfärdande, överföring, annullering av ursprungsgarantier utformas mer generellt så att det avser avgifter för hantering av ursprungsgarantier enligt lagen och enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

20 §

Paragrafen ändras så att bemyndigandet omfattar att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om ursprungsgarantier. Föreskrifterna avser exempelvis definitioner, mätning, rapportering och avgifter.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

21 §

Paragrafen ändras så att även beslut om rättelse enligt den nya 17 a § ska gå att överklaga till allmän förvaltningsdomstol. En språklig justering görs också.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ikraftträdandebestämmelse

Lagen träder i kraft den 1 juni 2017.

Förordning om ändring i förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el;

utfärdad 0 xxx 2017.

Regeringen föreskriver i fråga om förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el

dels att rubrikerna närmast före 6 och 8 §§ ska utgå,

dels att 2, 6–9 och 11–15 §§ och rubriken före 12 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 5 a, 5 b, 7 a och 13 a §§ och närmast före 5 a § en ny rubrik av följande lydelse.

2 §¹ Statens energimyndighet (Energimyndigheten) är tillsynsmyndighet enligt lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el.

Tilldelning av ursprungsgarantier

5 a § Ursprungsgarantier som avser högeffektiv kraftvärme eller som ska kunna överföras till en annan EU-medlemsstat får endast tilldelas för nettoelproduktion.

5 b § Energimyndigheten beslutar om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier. Ett sådant beslut ska gälla i

1. fem år för tilldelning av ursprungsgarantier som ska kunna överföras till en annan EU-medlemsstat, och

2. tills vidare i övriga fall.

En elproducent som önskar förlängd tilldelning av ursprungsgarantier enligt första stycket 1 ska ansöka om detta hos Energimyndigheten.

6 §² Om den el som har producerats i en elproduktionsanläggning matas in i ett elnät som omfattas av nätkoncession, ska den som har nätkoncessionen mäta mängden inmatad el och mängdens fördelning över tiden och rapportera uppgifterna till Energimyndigheten enligt förordningen (1999:716) om mätning, beräkning och rapportering av överförd el och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den förordningen.

¹ Senaste lydelse 2014:1090.

² Senaste lydelse 2015:264.

7 §³ Om den el som har producerats i en elproduktionsanläggning matas in i ett elnät som inte omfattas av nätkoncession, ska elproducenten mäta mängden inmatad el under varje timme och rapportera uppgifterna till Energimyndigheten enligt föreskrifter som myndigheten har meddelat med stöd av 14 § 2.

7 a § Om en ursprungsgaranti ska överföras till en annan EU-medlemsstat eller avser högeffektiv kraftvärme, ska mätningarna enligt 6 och 7 §§ avse nettoelproduktion. Om de rapporterade mätvärdena inte avser nettoelproduktion, ska mätvärdena korrigeras enligt föreskrifter som Energimyndigheten har meddelat med stöd av 14 § 2.

8 § Om en ursprungsgaranti avser el från högeffektiv kraftvärme, ska elproducenten särskilt rapportera uppgifter enligt 5 § till Energimyndigheten.

9 § Om det vid en produktionsanläggning är möjligt att producera el med olika bränslen eller energikällor, ska elproducenten särskilt beräkna och rapportera produktionen till Energimyndigheten enligt föreskrifter som myndigheten har meddelat med stöd av 14 § 2.

11 § Energimyndigheten ska upprätta konton för ursprungsgarantier åt

1. elproducenter, efter att beslut enligt 5 b § första stycket 2 har fattats, och
2. elleverantörer och andra som handlar med ursprungsgarantier, efter anmälan.

För ursprungsgarantier som ska kunna överföras till en annan EU-medlemsstat ska särskilda konton, efter ansökan, upprättas åt elproducenter, elleverantörer och andra som handlar med ursprungsgarantier.

Beslut om konton enligt andra stycket får förenas med villkor.

Annulering av ursprungsgarantier

12 § Energimyndigheten ska annullera en ursprungsgaranti

1. om den som är antecknad som innehavare i registret över ursprungsgarantier skriftligen begär det, eller
2. efter tolv månader från och med produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser.

13 §⁴ Elproducenter ska betala en avgift till Energimyndigheten

1. med 0,09 kronor för varje utfärdad ursprungsgaranti som ska kunna överföras till en annan EU-medlemsstat,
2. med 0,035 kronor för varje utfärdad övrig ursprungsgaranti,
3. med 0,03 kronor för varje ursprungsgaranti som överförs från en annan EU-medlemsstat, och
4. med 500 kronor per år och konto som upprättas enligt 11 § andra stycket.

³ Senaste lydelse 2015:264.

⁴ Senaste lydelse 2013:147.

13 a § Elleverantörer och andra som handlar med ursprungsgarantier ska betala en avgift till Energimyndigheten

1. med 0,03 kronor för varje ursprungsgaranti som överförs från en annan EU-medlemsstat,

2. med 200 kronor per år och konto som upprättas enligt 11 § första stycket 2, och

3. med 5 000 kronor per år och konto som upprättas enligt 11 § andra stycket.

14 § Energimyndigheten får meddela föreskrifter om

1. vad som avses med nettoelproduktion enligt 5 a §, och

2. mätning och rapportering enligt 7, 7 a, 8 och 9 §§.

Energimyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om verkställighet av lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el och denna förordning.

15 § I 22 a § förvaltningslagen (1986:223) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol.

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 2017.

Miljö- och energidepartementet

**Konsekvensanalys för ändringar i förordningen (2010:853) om
ursprungsgarantier för el**

Inledning

Nedan redovisas konsekvenserna av förslagen till ändringar i förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el.

Syftet med regleringen

Syftet med förslagen i förordningen är att underlätta handeln med ursprungsgarantier med andra EU-länder samtidigt som tillsynsmyndigheten Energimyndigheten får bättre verktyg för tillsynen av handeln med ursprungsgarantier med andra EU-länder.

Statens energimyndighet (Energimyndigheten) hanterar i dag ursprungsgarantier som handlas i Sverige men inte ursprungsgarantier som ska kunna överföras till en annan EU-medlemsstat.

För att ursprungsgarantier ska kunna överföras till andra EU-medlemsstater måste de uppfylla kraven i en standard, European Energy Certificate System (EECS). De regler som nu föreslås är en anpassning av det svenska regelverket till EECS standarden så att Energimyndigheten ska kunna administrera även ursprungsgarantier som ska kunna överföras till andra medlemstater.

Om regleringen inte kommer tillstånd

Om någon reglering inte kommer tillstånd kommer situationen att fortsatt vara som i dag då aktörerna får vända till sig till organisationen Grexel för att kunna omsätta sina ursprungsgarantier i ett annat EU-land och att Energimyndigheten därmed har svårt att ha insyn över handeln med ursprungsgarantier över landsgränserna. Det kan tilläggas att i övriga EU-länder är det vanligen en myndighet som utfärdar ursprungsgarantier som ska kunna överföras till ett annat EU-land.

Eftersom ursprungsgarantierna redan nu måste vara anpassade till EECS standarden för att kunna handlas inom EU finns det inte någon alternativ lösning till reglering om sådan handel ska kunna fortsätta.

Berörda av regleringen

De som berörs av förslagen till ny reglering är elproducenter som ansöker om tilldelning av ursprungsgarantier, elhandlare och andra som handlar med ursprungsgarantier, och Energimyndigheten som utfärdar och annullerar ursprungsgarantier samt är tillsynsmyndighet över systemet i Sverige.

Bemyndiganden

Förslagen i förordningen bygger på bemyndiganden i 19 och 20 §§ i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el.

Kostnadsmässiga och andra konsekvenser av regleringen

Föreslagna förändringar i förordningen innebär vissa begränsningar avseende sådana ursprungsgarantier (EECS certifikat) som ska kunna överföras till annan EU-medlemsstat. Begränsningarna avser dels hur mätning ska ske, dels att beslut om tilldelning av EECS certifikat bara får fattas för en femårsperiod i taget. Båda dessa regler är en anpassning till EECS standarden. För de svenska producenter som redan idag tilldelas EECS certifikat gäller motsvarande bestämmelser.

Grexel tar idag ut avgifter för att registrera anläggningar för att tilldelas EECS certifikat, utfärda och överföra EECS certifikat till andra EU-medlemstater samt en kontoavgift. När Energimyndigheten kommer att hantera handeln med EECS certifikat kommer administrationen och avgiftstrukturen att se annorlunda ut men de föreslagna avgifterna beräknas totalt att bli lägre för producenter och övriga kontoinnehavare.

Producenter

Systemet med ursprungsgarantier är ett frivilligt system som producenterna själva välja att gå med i eller inte. För de producenter som önskar att sälja ursprungsgarantier till ett annat medlemsland inom EU innebär förslaget att det blir enklare att få tillgång till denna marknad då man bara behöver ha kontakt med en aktör som administrerar handeln.

Jämfört med dagens reglering måste en producent ansöka om ett särskilt nytt konto för ursprungsgarantier som ska kunna överföras till annan EU-medlemsstat. Kontot har en kostnad om 500 kr per år. Vidare ska elproducenten betala en avgift till Energimyndigheten om 9 öre för varje utfärdad ursprungsgaranti som ska kunna överföras till annan medlemsstat och 3 öre för varje ursprungsgaranti som förts in från annan medlemsstat. I gengäld kommer avgiften för ursprungsgarantier som endast

ska användas i Sverige att sänkas till 3,5 öre från dagens 5 öre för utfärdandet.

Vidare införs det en regel om att producenter efter fem år från det första beslutet på nytt måste ansöka om tilldelning av ursprungsgarantier som ska kunna överföras till annat EU-land. Tidsgången för en sådan ansökan beräknas till 90 minuter.

Slutligen kommer producenten att endast tilldelas ursprungsgarantier för nettoproduktionen av el för ursprungsgarantier som ska kunna överföras till annat EU-land dvs. avdrag ska främst ske för el som används till hjälpkraft och pumpar. För ursprungsgarantier som bara ska handlas inom Sverige, ska bestämmelsen om nettoproduktion endast tillämpas för produktion från högeffektiv kraftvärme. Sistnämnda ändring har genomförts för att uppfylla kraven i European Energy Certificate System och bestämmelsen i sista stycket i bilaga X i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (energieffektiveringsdirektivet). En ursprungsgaranti överläts både nationellt och inom EU i dag för ca 1,6–4,3 svenska kronor, och delvis beror priset på vilket energislag som ursprungsgarantin avser.

Elhandlare och andra som handlar med ursprungsgarantier

För elhandlare och andra som handlar med ursprungsgarantier, dvs. alla som inte är producenter, innebär förslaget att aktören måste ansöka om ett nytt särskilt konto för ursprungsgarantier som ska kunna överföras till annan EU-medlemsstat. Kontot har en kostnad om 5 000 kr per år. Vidare ska aktören betala en ny avgift till Energimyndigheten om 3 öre för varje ursprungsgaranti som förts in från annan EU-medlemsstat.

Energimyndigheten

För Energimyndigheten innebär förslagen i förordningen att myndigheten ska hantera ursprungsgarantier som ska kunna överföras till annan EU-medlemsstat, vilket bl.a. bör innebära hantering av nya konton och flera ansökningar om tilldelning av ursprungsgarantier. Vidare kommer Energimyndigheten att behöva ta fram föreskrifter för beräkning av nettoproduktion och tillämpa dessa föreskrifter i sin verksamhet.

Systemet med ursprungsgarantier är i dag avgiftsfinansierat förutom i den del som avser tillsynen. I utkastet till ny förordning finns det därför förslag om ändrade och delvis utvidgade avgifter för att Energimyndigheten ska få kostnadstäckning för sitt arbete med ursprungsgarantier. Om det skulle visa sig att den nya utformningen av avgifterna inte täcker kostnaderna för Energimyndighetens arbete alternativt att det blir ett överskott i verksamheten, bör Energimyndigheten vända sig till regeringen med en begäran av en ny korrigering av avgifterna.

Regleringen överensstämmelse med Europeiska unionens bestämmelser

Regleringen överensstämmer med EU:s bestämmelser på området. Förslaget om att ursprungsgarantier som avser att högeffektiv kraftvärme endast får tilldelas för nettoelproduktion har tagits fram för att Sverige ska uppfylla bestämmelsen i sista stycket i bilaga X i energieffektiviseringsdirektivet.

Tidpunkt och informationsinsatser

Någon särskild hänsyn för tidpunkten för ikraftträdandet behöver inte tas. Det krävs informationsinsatser till berörda aktörer och Energimyndigheten kommer att stå för dessa informationsinsatser.